

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Juozas Uždavinys RG-50.473*0203

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia norėjau, kad prisistatytumėte. Koks jūsų vardas ir pavardė?

Juozas Uždavinys: Juozas Uždavinys.

Alicija Žukauskaitė: Kuriais metais esate gimęs?

Juozas Uždavinys: 1925. Spalio 13-tą.

Alicija Žukauskaitė: Ir kur?

Juozas Uždavinys: Pirčiupių kaime.

Alicija Žukauskaitė: Kai prasidėjo karas, kai atėjo vokiečiai, kur jūs buvote?

Juozas Uždavinys: Mokinausi Vilniuje. Amatų mokykloje.

Alicija Žukauskaitė: Jūs žinote, kad mūsų projektas skirtas uždokumentuoti nacių nusikaltimus prieš taikius gyventojus. Ar jums yra tekę matyti tokius nusikaltimus?

Juozas Uždavinys: Prieš taikius gyventojus neteko matyt.

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs nacių nusikaltimų prieš taikius gyventojus nematėt?

Juozas Uždavinys: Kol su kaimu nesusidorojo, nemačiau.

Alicija Žukauskaitė: Jūs sakot, su kaimu susidorojo. Paaiškinkite, ką jūs turite omeny.

Juozas Uždavinys: Nekaltus žmones, tiesiog gyvus sudegino, suvarė į trobesius. Čia nusikaltimas, ir didžiausias.

Alicija Žukauskaitė: Kelintais metais tai buvo?

Juozas Uždavinys: 1944. Mėnesio neatsimenu...

Alicija Žukauskaitė: Kas tai buvo – vasara ar žiema?

Juozas Uždavinys: Vasara.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip tai atsitiko?

Juozas Uždavinys: Nemačiau.

Alicija Žukauskaitė: O ką jūs matėt?

Juozas Uždavinys: Aš, kai grįžau iš Vilniaus, sekmadienį,ėjau iš Valkininkų geležinkelio stoties ir sutikau žmogų. Klausia, kur eini. Sakau, į namus. Sako, nieko nėra, viskas sudeginta ir žmonės išžudyti. Aš tada parėjau į namus ir pamačiau tą viską.

Alicija Žukauskaitė: Jūs grįžot, sakot, sekmadienį. Kiek dienų buvo praėję, kai įvyko šita tragedija?

Juozas Uždavinys: Diena (viena diena). Šeštadienį tas buvo. Ta tragedija.

Alicija Žukauskaitė: Kai jums pasakė, kad ten nieko nebėra, ar jūs nusprendėte eiti tiesiai į tą kaimą, ar kažkur kitur nuėjot?

Juozas Uždavinys: Ne, tiesiai į kaimą.

Alicija Žukauskaitė: Ir ką jūs matėte, papasakokite.

Juozas Uždavinys: Baisūs žiaurumai padaryti, čia negalima pasakyti, kaip ten buvo. Žmonės sudegę, apdegę. Tose vietose, kur degino, krūvos žmonių kaulų. Baisu tiesiog.

Alicija Žukauskaitė: Ar tuo momentu dar dūmai kilo, ar smilko?

Juozas Uždavinys: Dar smilko dūmai.

Alicija Žukauskaitė: Ar buvo išlikęs bent vienas sveikas pastatas?

Juozas Uždavinys: Nė vieno sveiko pastato, viskas buvo sudegę. Kiekvienąėjo ir padeginėjo.

Alicija Žukauskaitė: Kiek apytikriai žmonių žuvo ten?

Juozas Uždavinys: 119.

Alicija Žukauskaitė: O kiek pastatų buvo tam kaime?

Juozas Uždavinys: Apie 36.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Kai jūs atėjote, ar saugojo tą teritoriją kas nors? Ar jūs galėjote laisvai įeiti?

Juozas Uždavinys: Niekas nesaugojo. Galima buvo laisvai ateiti ir pažiūrėti.

Alicija Žukauskaitė: O ar matėt kokių kitų žmonių, kurie taip pat atėjo pasižiūrėti, pažystamų?

Juozas Uždavinys: Buvo ten iš gretimų kaimų atėję.

Alicija Žukauskaitė: Ir kas buvo toliau?

Juozas Uždavinys: Po to Valkininkų kunigas gavo leidimą, kad palaidotų tuos žmones. Komendantas davė leidimą, ir palaidojo. Iškasė... Vyrus atskirai, moteris atskirai su vaikais.

Alicija Žukauskaitė: Dvi duobės?

Juozas Uždavinys: Dvi duobės, jo.

Alicija Žukauskaitė: Tai jei vyrus atskirai, o moteris atskirai, vadinasi, jie nebuvo taip sudegę, kad neįmanoma būtų atpažinti?

Juozas Uždavinys: Ne, negalima buvo atpažinti nieko.

Rakauskaitė: Tai iš kur žinojo, kur vyrai, kur moterys?

Juozas Uždavinys: Moteris vienon vietoj atskyrė, o vyrus kiton. Vyrus į vieną klotimą suvarė, o moteris po namus.

Alicija Žukauskaitė: Pagal tai ir atskyrė?

Juozas Uždavinys: Pagal tai.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs buvote tose laidotuose?

Juozas Uždavinys: Ne.

Alicija Žukauskaitė: O kodėl, jums reikėjo išvažiuoti ar kas ten buvo?

Juozas Uždavinys: Man reikėjo važiuoti į Vilnių.

Alicija Žukauskaitė: Tai kur jūs apsistojot? Ar grįžot į Vilnių?

Juozas Uždavinys: Aš Vilnių pabuvau porą dienų ir grįžau. Mano tėvas buvo likęs (išgyveno), nes jis buvo išvažiuęs. Tai mes su tėvu Dargužių kaime pas pažystamus gyvenom.

Alicija Žukauskaitė: Kas dar išliko iš jūsų šeimos be jūsų ir tėvo?

Juozas Uždavinys: Niekas. Daugiau niekas. Tik aš ir tėvas.

Alicija Žukauskaitė: Kai jūs atėjot į kaimą, kurio jau nebebuvo, ką jūs darėt? Ar jūs ieškojot saviškių?

Juozas Uždavinys: Man pasakė, kad tėvas gyvas. O tėvas buvo kitam kaime. Susiradau tėvą, o daugiau nebuvo ko ieškot.

Alicija Žukauskaitė: O mamos, sesučių ir broliukų neieškojot?

Juozas Uždavinys: Ne, kur ten ieškoti.

Alicija Žukauskaitė: Sakyt, ar galima buvo kai kuriuos žmones atpažinti?

Juozas Uždavinys: Ten du galima buvo atpažinti, - vieną vyrą ir moterį, kuri, matyt, išbėgo iš to namo. Pečiai apdegę, bet galima buvo atpažinti. Du, moteris ir vyras. O daugiau nieko.

Alicija Žukauskaitė: Gal pavardės prisimenate tų, kuriuos galima buvo atpažinti?

Juozas Uždavinys: Vyras tai Vilkišius buvo. O moteris – Uždavinienė.

Alicija Žukauskaitė: Sakyt, ką šnekėjo žmonės ir kaip jums pačiam atrodo, už ką tą kaimą sudegino?

Juozas Uždavinys: Tai prieš tai įvažiavo Eišiškių garnizonas, ir partizanai, matyt, ar kas ten apšaudė. Netoli, gal 10 km nuo kaimo. Paėmė (?) vokiečius, nusivedė į mišką. Matyt, už tai, už ką daugiau?

Alicija Žukauskaitė: Kiek žmonių iš kaimo išsigelbėjo, liko gyvų apytiksliai?

Juozas Uždavinys: Liko gyvų... Palaukit... Apie penkis žmones, kuriuos paliko vokiečiai.

Alicija Žukauskaitė: Atskyrė kažkaip?

Juozas Uždavinys: Vienas, supranti, jis buvo vokiečių belaisvis, tai jis mokėjo kalbėti vokiškai, tai tą paliko, paskui viena moteris pasakė, kad mano sūnus dirba jums, - o jis buvo vokiečių belaisvė, tai tą paliko, paskui paliko vieną moterį, nes dirbo vokiečiams...

Alicija Žukauskaitė: Sakyt, ar po to jūsų tėvas grįžo atgal į Pirčiupius gyventi?

Juozas Uždavinys: Grįžo.

Alicija Žukauskaitė: O kokioj vietoj jis pasistatė namą? Toj pačioj?

Juozas Uždavinys: Toj pačioj vietoj, kur stovėjo.

Alicija Žukauskaitė: Ir dabar ten stovi tas naujas namas?

Juozas Uždavinys: Stovi.

Alicija Žukauskaitė: Ar prisimenate, kokie buvo jūsų broliukų ir sesutės vardai?

Juozas Uždavinys: Prisimenu. Sesutės buvo Marytė, brolis Jonas, Stasys ir Vladas.

Alicija Žukauskaitė: Jie buvo už jus vyresni ar jaunesni?

Juozas Uždavinys: Aš pats vyriausias buvau. Sesutė pati jauniausia.

Alicija Žukauskaitė: O koks mamos vardas buvo?

Juozas Uždavinys: Marija.